

sygn. akt I C 616/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 maja 2022 r.

Sąd Rejonowy w Kwidzynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Danuta Kozikowska

po rozpoznaniu w dniu 24 maja 2022 r. w Kwidzynie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) z siedzibą w K.

przeciwko J. K., M. O., A. F. (1), K. F., M. F. (1) i S. F.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanych J. K., M. O., A. F. (1), K. F., M. F. (2) i S. F. na rzecz powoda (...) z siedzibą w K. kwotę 39.702,23 zł (trzydzieści dziewięć tysięcy siedemset dwa złote 23/100) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 13 września 2021r. do dnia zapłaty;
2. oddala powództwo w pozostałej części;
3. zastrzega pozwanym J. K., M. O., A. F. (1), K. F., M. F. (1) i S. F. prawo powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego zasądzonych od nich świadczenia pieniężnego na ograniczenie odpowiedzialności do wartości czynnego spadku po R. K.;
4. wzajemnie znosi koszty procesu.

sędzia Danuta Kozikowska

sygn. akt I C 616/21

UZASADNIENIE

Powód (...) z siedzibą w K. wnosił o zasądzenie od pozwanych A. F. (1), K. F., M. F. (2), S. F., J. K. i M. O. solidarnie kwoty 50.046,86 zł z odsetkami umownymi naliczanymi według zmiennej stopy procentowej stanowiącej dwukrotność sumy stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych (odsetki maksymalne za opóźnienie) od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Powód wnosił nadto o zasądzenie od pozwanych solidarnie kosztów procesu według norm przepisanych z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie oraz orzeczenie, że zasądzone zobowiązanie jest solidarne z zobowiązaniem dłużnika solidarnego M. K., wobec której w Sądzie Okręgowym w Gdańsku Wydział XVI Cywilny Odwoławczy toczy się postępowanie w sprawie o sygn. akt XVI Ca 935/20.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, że powód jest nabywcą wierzytelności wynikającej z umowy pożyczki o numerze (...) z dnia 15 września 2016 r. Przedmiotowa wierzytelność stanowiła sumę kapitału udzielonej przez (...), odsetek karnych naliczonych od niespłaconych rat kapitałowych oraz, po dniu wymagalności roszczenia, od całości niespłaconego kapitału pożyczki. Zgodnie z treścią umowy z dnia 15 września 2016 r. zawartej pomiędzy zbywcą wierzytelności (...)

z siedzibą w G. a R. K. pożyczka została udzielona na kwotę 52.000,00 zł. Zgodnie z umową przedmiotowa pożyczka miała być zwrócona w miesięcznych ratach. Odpowiedzialność R. K. jako dłużnika głównego i M. K. jako poręczycielki była odpowiedzialnością solidarną. Wobec pożyczkobiorczyni M. K. w Sądzie Okręgowym w Gdańsku Wydział XVI Cywilny Odwoławczy toczy się postępowanie w sprawie o sygn. akt XVI Ca 935/20 z tytułu ww. umowy pożyczki. W dniu 12 marca 2019 r. pożyczkobiorca zmarł, nie regulując należności wynikających z zawartej z pożyczkodawcą przedmiotowej umowy. W wyniku przeprowadzonego postępowania spadkowego wydane zostało w dniu 26 maja 2020 r. przez Sąd Rejonowy w Kwidzynie postanowienie o stwierdzenie nabycia spadku po pożyczkobiorcy, sygn. akt I Ns 379/19, na mocy którego spadek po nim nabyli pozwani M. F. (2), A. F. (1), K. F., S. F., M. O. oraz J. K.. Jako spadkobiercy pożyczkobiorcy stali się oni dłużnikami solidarnymi powoda w zakresie niezapłaconej przez spadkodawcę pożyczki. Powód wezwał pozwanych do zapłaty całej należności z tytułu niezapłaconej pożyczki, jednakże pozwani nie zaspokoiли wskazanego w nim żądania powoda.

Powód wskazał, że wysokość zadłużenia stanowi sumę następujących kwot:

- kapitał pożyczki – 38.972,75 zł;
- odsetek karnych (wynikających z zaległości w spłacie rat pożyczki oraz naliczonych od kwoty całego niespłaconego kapitału pożyczki od dnia następującego po dniu wymagalności) i zwykłych, naliczanych zgodnie z treścią umowy – 11.074,11 zł.

Pozwani M. O., M. F. (2), A. F. (1), K. F. i S. F. na rozprawie w dniu 26 stycznia 2022 r. wniesli o oddalenie powództwa w całości oraz o obciążenie powoda kosztami procesu. Pozwani zakwestionowali roszczenie co do zasady i wysokości. Podnieśli zarzut braku legitymacji czynnej powoda. Zakwestionowali zawarcie pożyczki podnosząc, że powód do pozwu nie dołączył żadnego pełnomocnictwa ani upoważnienia podpisanego przez wierzyciela pierwotnego, więc umowa, która jest zawarta przez osobą, która nie jest pełnomocnikiem jest bezskuteczną. Powód nie wykazał nadto faktu wypłaty pożyczki przez wierzyciela pierwotnego. Pozwani nie otrzymali od wierzyciela pierwotnego informacji o postawieniu pożyczki w stan wymagalności. Powód nie wskazał, w jaki sposób została ustalona kwota dochodzona pozwem, w tym jak została wyliczona należność główna oraz odsetki. Powód w pozwie wskazał dwa rodzaje odsetek, jednakże nie wskazał sposobu ich naliczenia. Powód nie wykazał, jaka była wysokość wpłat dokonanych przez zmarłego ojca stron i w jaki sposób została naliczona przez wierzyciela pierwotnego. Pozwani podnieśli, że powód nie wykazał swojej legitymacji czynnej, ponieważ nie została dołączona umowa cesji w całości, a przedłożony dokument jest dokumentem wybrakowanym, z którego nie wynika, że doszło do cesji wierzytelności. W wyciągu cesji wierzytelności nie wskazano kwoty tej wierzytelności, zatem niewiadomym jest, jaką kwotę nabył powód. Pozwani podnieśli, że dołączony dokument co do cesji wierzytelności jest jedynie wydrukiem, który nie jest opatrzony żadnym podpisem. Zdaniem pozwanych uwierzytelnić dokument może jedynie notariusz, nie zaś inna osoba. Pozwani wskazali, że fakt wycięcia z dokumentu cesji wielu danych uniemożliwia kontrolę umowy cesji wierzytelności w przedmiotowej sprawie.

Na tej samej rozprawie pozwana J. K. wniosła o oddalenie powództwa i nieobciążanie jej kosztami procesu. Podniosła, że zmarły R. K. w chwili zaciągania pożyczki nie miał zdolności kredytowej oraz że nie dostała informacji od spadkodawcy, że został mu udzielony kredyt. Nie złożyła oświadczenia o odrzuceniu spadku, bo nie miała wiedzy, że są pozostawione długi.

W piśmie procesowym z dnia 6 marca 2021 r. pozwani M. O., M. F. (2), A. F. (1), K. F. i S. F. podtrzymali stanowisko wyrażone na rozprawie w dniu 26 stycznia 2022 r. Ponadto oświadczyli, że nie kwestionują podpisu pożyczkobiorcy złożonego pod umową pożyczki z dnia 15 września 2016 r. Z ostrożności procesowej podnieśli, że pożyczkodawca zastosował w treści umowy klauzule niedozwolone w rozumieniu art. 385¹ k.c., w szczególności w zakresie wysokości prowizji, odsetek karnych oraz odsetek umownych, które skutkują nieważnością umowy w tej części. Postanowienia te nie były indywidualnie uzgadniane z pożyczkobiorcą, a umowa została zawarta na podstawie wzorca. Na wypadek uwzględnienia przez Sąd żądania pozwu pozwani wniesli o nieobciążanie ich kosztami procesu z uwagi na ich sytuację życiową i materialną.

Następnie ww. pozwani w piśmie procesowym z dnia 1 kwietnia 2022 r. na wypadek uwzględnienia powództwa wnieśli o zastrzeżenie w oparciu o art. 319 k.p.c. w wyroku prawa do powołania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie ich odpowiedzialności wynikające z przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza.

Powód w piśmie procesowym z dnia 15 kwietnia 2022 r. podtrzymał powództwo, przychylając się do wniosku o zastrzeżenie w wyroku prawa powoływania się przez pozwanych w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie ich odpowiedzialności do wartości czynnego spadku w oparciu o przepis art. 319 k.p.c.

Sąd ustalił, co następuje:

R. K. w dniu 08 września 2016 r. wystąpił do (...) w G. z wnioskiem o przyznanie mu pożyczki w kwocie 52.000,00 zł.

W dniu 15 września 2016 r. (...) z siedzibą w G. zawarła z R. K. umowę pożyczki (kredyt konsumencki) Nr (...). Umowa została zawarta na okres od 15 września 2016 r. do 07 września 2026 r. (pkt 4). Całkowita kwota kredytu (pożyczki) wynosiła 25.018,25 zł. Kwota pożyczki z uwzględnieniem kredytowanych kosztów: prowizji z tytułu udzielenia pożyczki oraz kosztów związanych z ustanowieniem zabezpieczeń, kosztów usług dodatkowych i innych kosztów wynosiła 52.000,00 zł (pkt 5). Kwota pożyczki obejmująca kredytowane koszty pożyczki była oprocentowana według zmiennej stopy procentowej (odsetki umowne) ustalonej przez Zarząd Kasy wynoszącej w dniu zawarcia umowy 10 % w skali roku (pkt 7). Rzeczywista roczna stopa oprocentowania wynosiła 22,57 %, a całkowita kwota do zapłaty 72.919,12 zł (pkt 12). Spłata pożyczki miała następować w ratach miesięcznych płatnych bez wezwania w terminach i kwotach wskazanych w Harmonogramie spłaty pożyczki, stanowiącym Załącznik nr 2 do umowy (pkt 13). Roczna stopa oprocentowania zadłużenia przeterminowanego wynosiła dwukrotność sumy stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych, które to odsetki miały być pobierane od niespłaconego w całości lub w części kapitału, a od dnia wniesienia powództwa od całości zadłużenia (pkt 21 i 23).

Przedmiotowa umowa pożyczki została poręczona przez żonę pożyczkobiorcy – M. K. (pkt 24 lit. b), która jako poręczycielka zobowiązała się do zapłaty kwoty pożyczki lub jej części powiększonej o należne odsetki, opłaty, prowizje i inne koszty przysługujące Kasie w związku z wykonaniem umowy na wypadek, gdyby Pożyczkobiorca nie wykonał swojego zobowiązania. Ponadto jako poręczycielka otrzymała kopię umowy pożyczki oraz jako małżonka pożyczkobiorcy wyraziła zgodę na zawarcie przedmiotowej umowy, oświadczając, że jej treść jest znana.

/ **dowód:** umowa pożyczki (kredyt konsumencki) Nr (...) – k. 36 – 38 (odpis), koperta k. 198 (oryginał) – k. 198, harmonogram spłaty pożyczki – k. 129 - 131, wniosek o przyznanie pożyczki/kredytu – k. 157 – 160, 220 – 221 verte, deklaracja poręczyciela/współmałżonka wnioskodawcy – k. 161 – 164, wniosek – polisa indywidualnego ubezpieczenia (...) – k. 168 – 170, załącznik do wniosko – polisy indywidualnego ubezpieczenia (...) – k. 171 – 174, umowa o prowadzenie(...) – k. 175 – 178, umowa przelewu wierzytelności nr (...) – k. 179 – 180/

W dniu 15 września 2016 r. pożyczkodawca przekazał na rachunek bankowy pożyczkobiorcy kwotę 52.000,00 zł, przy czym kwota 6.760,00 zł została przekazana na poczet opłaty i prowizji za udzielenie kredytu, kwota 10.418,49 zł na poczet Towarzystwa (...), kwota 30,21 zł na poczet opłaty za przelew na rachunek zewnętrzny, kwota 1.394,00 zł na poczet spłaty kredytu nr (...), kwota 4,04 zł na poczet opłaty za przelew na rachunek zewnętrzny, kwota 1.232,00 zł na poczet całkowitej spłaty kredytu nr (...), kwota 3,57 zł na poczet opłaty za przelew na rachunek zewnętrzny, kwota 408,00 zł tytułem spłaty kredytu nr (...) oraz kwota 1,97 zł na poczet opłaty za przelew na rachunek zewnętrzny. Pozostała kwota 31.744,00 zł została wypłacona pożyczkobiorcy z rachunku płatniczego.

/**dowód:** zestawienie operacji z rachunku płatniczego (...) za okres od 15/09/2016 do 15/09/2016 – k. 132, dyspozycja wypłaty przelewem – k. 166, 226, pokwitowanie odbioru kwoty pożyczki – k. 167/

Na poczet przedmiotowej pożyczki R. K. w okresie od 07 listopada 2016 r. do 08 lutego 2019 r. dokonał 30 wpłat w łącznej kwocie 19.449,00 zł.

/**dowód:** rozliczenie wysokości zadłużenia – k. 125/

Pożyczkobiorca R. K. zmarł w dniu 12 marca 2019 r.

/dowód: kserokopia odpisu skróconego aktu zgonu – k. 39/

W dniu 27 września 2019 r. (...) z siedzibą w G. oraz powód (...) z siedzibą w K. zawarli umowę przelewu wierzytelności, w wyniku której wierzyciel pierwotny przeniósł na powoda między innymi wierzytelność wynikającą z umowy Nr (...) z dnia 15 września 2016 r.

/dowód: umowa przelewu wierzytelności zawarta dnia 27 września 2019 r. z załącznikami – k. 21 – 35, 245 – 252/

Sąd Rejonowy w Kwidzynie I Wydział Cywilny postanowieniem z dnia 26 maja 2020 r., sygn. akt I Ns 379/19 stwierdził, że spadek po R. K. na podstawie ustawy nabyli:

- żona M. K. w 1/4 części z dobrodziejstwem inwentarza;
- dzieci J. K. i M. O. po 1/4 części każda z nich z dobrodziejstwem inwentarza;
- wnuki S. F., K. F., A. F. (2) M. F. (2) po 1/16 części każdy z nich z dobrodziejstwem inwentarza.

Sąd Okręgowy w Gdańsku III Wydział Cywilny Odwoławczy postanowieniem z dnia 29 września 2020 r., sygn. akt III Ca 629/20 oddalił apelację B. F. od postanowienia z dnia 26 maja 2020 r.

/dowód: odpis postanowienia Sądu Rejonowego w Kwidzynie z dnia 26 maja 2020 r., sygn. akt I Ns 379/19 – k. 58, odpis postanowienia Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 29 września 2020 r., sygn. akt III Ca 629/20 – k. 59/

Wyrokiem z dnia 20 lipca 2020 r., sygn. akt I C 419/20 Sąd Rejonowy w Kwidzynie I Wydział Cywilny zasądził od M. K. na rzecz powoda (...) z siedzibą w K. kwotę 39.705,22 zł z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od dnia 07 stycznia 2020 r. do dnia zapłaty.

Ww. wyrok uprawomocnił się w dniu 18 stycznia 2022 r., gdy apelacja powoda została oddalona wyrokiem Sądu Okręgowego w Gdańsku XVI Wydziału Cywilnego Odwoławczego, sygn. akt XVI Ca 935/20.

/dowód: akta sprawy I C 419/20 (wyrok z dnia 20 lipca 2020 r. – k. 162, wyrok Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 18 stycznia 2022 r. – k. 221)/

W dniu 08 lipca 2021 r. powód wystosował do pozwanych A. F. (1), K. F., M. F. (2), S. F., J. K. i M. O. przedsądowe wezwania do zapłaty kwoty 49.265,62 zł (kapitał pożyczki 38.972,75 zł, odsetki maksymalne za opóźnienie 10.272,87 zł, poniesione w toku prowadzonych działań windykacyjnych koszty ustalenia następców prawnych spadkodawcy oraz niezbędnych danych adresowych 20,00 zł) w terminie 7 dni od daty doręczenia wezwania pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego.

Wezwania zostały doręczone pozwany w dniu 12 lipca 2021 r.

/dowód: przedsądowe wezwania do zapłaty ze zwrotnymi potwierdzeniami odbioru – k. 40 - 51/

Pozwani nie uiścili żadnej kwoty na rzecz powoda tytułem spłaty pożyczki zaciągniętej przez R. K..

/dowód: okoliczność bezsporna/

Sąd Rejonowy w Kwidzynie I Wydział Cywilny postanowieniem z dnia 13 stycznia 2022 r., sygn. akt I Ns 12/22 na podstawie art. 637 § 1 k.p.c. zarządzić sporządzenie spisu inwentarza po R. K..

/dowód: akta sprawy I Ns 12/22/

Pozwana M. O. ma 32 lata. Gospodarstwo domowe prowadzi wspólnie z mężem J. O. (1) oraz małoletnimi dziećmi N. O., J. O. (2) i I. O.. Oprócz nabytego w wyniku spadkobrania po R. K. udziału w domu w 1/4 części nie posiada majątku w postaci nieruchomości bądź wartościowych ruchomości. Utrzymuje się z wynagrodzenia za pracę w wysokości ok. 2400 - 2500 zł netto miesięcznie. Jej mąż J. O. (1) podejmuje prace dorywcze i otrzymuje z tego tytułu dochód w wysokości ok. 1.500 zł miesięcznie. Ponadto pozwana otrzymuje świadczenie 500 + na dzieci oraz zasiłek rodzinny w wysokości 400 zł. Na stałe wydatki rodziny ww. pozwanej składają się opłaty za energię elektryczną w wysokości 650 zł (co drugi miesiąc), gaz w wysokości 70 zł miesięcznie, wodę w wysokości 220 zł (co drugi miesiąc), opał w wysokości 1200 zł miesięcznie i odpady komunalne w wysokości 90 zł miesięcznie, a także opłaty za Internet, podatek od nieruchomości oraz koszty leczenia. Pozwana nie posiada oszczędności. Obciąża ją zaległość podatkowa w wysokości 26.000 zł i z tego tytułu jest przeciwko niej prowadzone postępowanie egzekucyjne.

/dowód: oświadczenie o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania – k. 102 – 106, zeznania pozwanej M. O. - k. 144 – 144 verte/

Pozwani A. F. (1), K. F., S. F. i M. F. (2) mają odpowiednio 14, 13, 11 i 5 lat. Pozostają na utrzymaniu rodziców B. F. i M. F. (3), którzy nie posiadają majątku ruchomego ani nieruchomego. Zamieszkują w lokalu komunalnym. Nie posiadają oszczędności. B. F. nie pracuje, natomiast M. F. (3) pracuje w (...) i osiąga z tego tytułu dochód w wysokości około 2400 zł miesięcznie. Jest obciążony zadłużeniem względem Funduszu Alimentacyjnego w wysokości ok. 8.000 zł i z tego tytułu jest przeciwko niemu prowadzone postępowanie egzekucyjne, w toku którego dokonywane są potrącenia z wynagrodzenia za pracę w wysokości 500 zł miesięcznie. Na pozostały dochód składają się świadczenie 500+, zasiłek rodzinny i dodatek mieszkaniowy. Na stałe wydatki rodziny składają się opłaty za czynsz, wodę i wywóz śmieci w łącznej wysokości 400 zł miesięcznie, za energię elektryczną w wysokości 150 zł miesięcznie oraz za gaz butlowy w kwocie 70 zł co dwa miesiące. M. F. (3) ponosi koszty dojazdu do pracy w wysokości 400 zł miesięcznie.

Prawomocnym postanowieniem z dnia 17 listopada 2021 r., sygn. akt III Nsm 579/21 Sąd Rejonowy w Kwidzynie Wydział III Rodzinny i Nieletnich zezwolił B. F. na dokonanie czynności prawnej przekraczającej zakres zwykłego zarządu majątkiem małoletnich A. F. (1), K. F., S. F. i M. F. (2) polegającej na nieodpłatnym przeniesieniu udziałów małoletnich w prawie własności nieruchomości położonej w G., ul. (...), dla której w Sądzie Rejonowym w Kwidzynie jest prowadzona księga wieczysta (...).

/dowód: oświadczenie o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania – k. 94 – 98, zeznania przedstawicielki ustawowej B. F. – k. 145 – 145 verte, zeznania przedstawiciela ustawowego M. F. (3) – k. 145 verte, akta sprawy I. N. 579/21/

Pozwana J. K. ma 27 lat. Prowadzi jednoosobowe gospodarstwo domowe. Utrzymuje się z wynagrodzenia za pracę w wysokości 2.300 zł miesięcznie. Miesięczne koszty utrzymania mieszkania wynoszą 1.500 zł. Spłaca pożyczkę zaciągniętą w parabanku w ratach wynoszących 200 zł miesięcznie.

/ dowód: zeznania pozwanej J. K. – k. 144 verte – 145/

Sąd zważył, co następuje:

Stan faktyczny w niniejszej sprawie Sąd ustalił przede wszystkim na podstawie dokumentów zawartych w aktach niniejszej sprawy oraz aktach spraw I Ns 12/22, I Ns 379/19, I C 419/20 i III Nsm 579/21, albowiem nie znalazł podstaw, aby odmówić im wiarygodności.

Zaznaczyć należy, że zgodnie z art. 77³ k.c. dokumentem jest nośnik informacji umożliwiający zapoznanie się z jej treścią. Wobec powyższego wbrew zarzutom pozwanym za dokumenty Sąd uznał również przedłożone przez powoda niepodpisane ani niepoświadczane za zgodność z oryginałem kserokopie i niepodpisane elektroniczne wydruki.

Sąd za wiarygodne uznał również złożone na rozprawie w dniu 26 stycznia 2022 roku zeznania pozwanych J. K. i M. O. oraz B. F. i M. F. (3) będących przedstawicielami ustawowymi małoletnich pozwanych A. F. (1), K. F., M. F. (2) i

S. F.. Zeznania te bowiem były spójne z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym i wzajemnie niesprzeczne.

Na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 i 5 k.p.c. Sąd pominął natomiast dowód z opinii biegłego z zakresu rachunkowości. W ocenie Sądu ustalenie wysokości należnej powodowi kwoty nie wymagało zasięgnięcia wiadomości specjalnych, w związku z czym dopuszczenie tego dowodu prowadziłyby jedynie do przedłużenia postępowania i wzrostu jego kosztów.

Okolicznościami bezspornymi w niniejszej sprawie był fakt nabycia przez pozwanych spadku z dobrodziejstwem inwentarza po R. K.. Poza sporem pozostawała również sytuacja rodzinna i finansowo – materialna pozwanych.

Istota sporu sprowadzała się do zbadania podniesionych przez pozwanych zarzutów dotyczących bezskuteczności zawarcia umowy pożyczki przez wierzyciela pierwotnego i spadkodawcę, braku legitymacji czynnej powoda, niewykazania wysokości roszczenia oraz stosowania przez pożyczkodawcę będącego wierzycielem pierwotnym klauzul niedozwolonych (abuzywnych) skutkujących nieważnością umowy pożyczki.

Zgodnie z art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Umowa pożyczki jest zatem umową dwustronnie obowiązującą. W przypadku pożyczki pieniężnej pożyczkodawca po przekazaniu pożyczkobiorcy ustalonej kwoty pieniężnej ma zatem prawo żądać zwrotu pożyczonych środków finansowych.

Najdalej idącym zarzutem podniesionym przez pozwanych był zarzut bezskuteczności zawarcia umowy pożyczki z dnia 15 września 2016 r. Nr (...). Zdaniem pozwanych K. C. i S. S., które w imieniu wierzyciela pierwotnego zawarły z R. K. umowę pożyczki nie były do tego uprawnione. W tym miejscu zaznaczyć należy, że zgodnie z art. 103 § 1 i 2 k.c. jeżeli zawierający umowę jako pełnomocnik nie ma umocowania albo przekroczy jego zakres, ważność umowy zależy od jej potwierdzenia przez osobę, w której imieniu umowa została zawarta. Druga strona może wyznaczyć osobie, w której imieniu umowa została zawarta, odpowiedni termin do potwierdzenia umowy; staje się wolna po bezskutecznym upływie wyznaczonego terminu. Zaznaczyć jednakże należy, że żaden przepis Kodeksu cywilnego nie zastrzega dla oświadczenia woli mocodawcy o potwierdzeniu czynności fałszywego pełnomocnika wymogu zachowania określonej formy. Potwierdzenie może być dokonane w formie dowolnej, w tym ustnie, a nawet w sposób dorozumiany. W niniejszej sprawie pozwani nie wykazali, aby pożyczkobiorca skorzystał z trybu przewidzianego w art. 103 § 2 k.c., czyli aby wyznaczył pożyczkodawcy termin do potwierdzenia umowy pożyczki zawartej przez K. C. i S. S.. W związku z powyższym pożyczkobiorca nie „zwolnił się” w sposób prawem przewidziany z obowiązku wywiązania się z umowy pożyczki (kredyt konsumencki) Nr (...).

Wbrew zarzutom pozwanych powód wykazał również fakt wypłaty R. K. kwoty stanowiącej przedmiot umowy pożyczki oraz sposób rozdysponowania tej kwoty. W zestawieniu operacji z rachunku płatniczego (...) (k. 132 – 132 verte) powód przedstawił wypłatę pożyczkobiorcy kwotę pożyczki w wysokości 52.000 zł oraz częściowe rozdysponowanie tej kwoty na poczet prowizji i opłat za przelewy na rachunki zewnętrzne oraz spłatę innych, wcześniejszych zobowiązań. Przekazanie kwoty pożyczki na poczet prowizji oraz wypłatę do rąk pożyczkobiorcy pozostałej kwoty 31.744,00 zł powód wykazał dokumentami zawierającymi własnoręczny podpis powoda w postaci dyspozycji wypłaty przelewem (k. 166) oraz pokwitowania odbioru kwoty pożyczki (k. 167). Autentyczność podpisu pozwanego na ww. dokumentach nie była kwestionowana przez pozwanych.

Wobec powyższego Sąd uznał za udowodniony fakt przekazania kwoty pożyczki spadkodawcy przez wierzyciela pierwotnego. Sądowi z urzędu wiadomo jest nadto ze sprawy o sygn. akt I C 419/20, że fakt wypłacenia kwoty pożyczki został potwierdzony przez poręczycę M. K..

Sąd miał na uwadze również fakt, że spadkodawca będący pożyczkobiorcą zaczął spłacać pożyczkę. Przyjęcie, iż pożyczkobiorca zaczął spłacać pożyczkę bez uprzedniego otrzymania pożyczonej kwoty pieniężnej byłoby sprzeczne

z zasadami logiki i doświadczenia życiowego. W ocenie Sądu powyższe okoliczności oznaczają, że umowa pożyczki została zawarta.

Zdaniem pozwanych powód nie udowodnił również, aby nabył wierzytelność dochodzoną pozwem na podstawie ważnej i skutecznej umowy cesji wierzytelności, której przedmiotem była wierzytelność dochodzona pozwem. Zaznaczyć należy, że z treści art. 509 § 1 k.c. wynika, iż wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby to się ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania. O ważnej i skutecznej umowie cesji wierzytelności można zatem mówić (co do zasady) wówczas gdy dotyczy ona wierzytelności już istniejącej (pod pewnymi warunkami również wierzytelności przyszłej) i gdy powyższa czynność prawna nie sprzeciwia się obowiązującym przepisom, umowie łączącej dłużnika i zbywcę wierzytelności lub właściwości zobowiązania, z którego wierzytelność będąca przedmiotem przelewu wynika. Uwzględnienie żądania powoda uzależnione zatem było od ustalenia, iż umowa przelewu wierzytelności zawarta pomiędzy nim a (...) z siedzibą w G. była zarówno ważna jak i skuteczna.

W ocenie Sądu wyżej wskazana umowa zawiera wszystkie elementy essentialia negotii umowy przelewu wierzytelności.

Z punktu 4.1. umowy przelewu wierzytelności z dnia 27 września 2019 r. wynika, że wierzyciel pierwotny przelał na rzecz powoda wierzytelności wskazane w punkcie 4.2 umowy.

Zgodnie z powyższą dyspozycją w punkcie 4.2 przedmiotowej umowy zawarto wykaz wierzytelności, z którego jasno wynika, że przedmiotem sprzedaży była między innymi wierzytelność przeciwko R. K., wynikająca z umowy pożyczki nr (...) z dnia 15 września 2016 r.

Dokument ten pozwala na ustalenie, że cesja objęła również wierzytelność należną wierzycielowi pierwotnemu od spadkodawcy. Powód wykazał zatem skuteczne nabycie wierzytelności dochodzonej pozwem od wierzyciela pierwotnego i tym samym wykazał swoją legitymację czynną do udziału w niniejszej sprawie.

Bezprzedmiotowy był natomiast zarzut pozwanych dotyczący niedopuszczalności poświadczenia za zgodność z oryginałem przez pełnomocnika powoda wyciągu z umowy przelewu wierzytelności z dnia 27 września 2019 r. Zaznaczyć należy, że pełnomocnik powoda poświadczył za zgodność z oryginałem wyciąg, który to wyciąg jednakże został uprzednio poświadczony za zgodność z oryginałem przez notariusza M. C. prowadzącego Kancelarię Notarialną w G. (k. 24 verte).

Na marginesie zauważyć należy, że nawet gdyby zgodnie ze stanowiskiem prezentowanym przez pozwanych przyjąć, że uprawnieni do poświadczania za zgodność z oryginałem wyciągów z dokumentów są jedynie notariusze, to nie oznaczałoby to automatycznie, że wyciąg przedłożony w niniejszej sprawie nie ma żadnej mocy dowodowej. W sytuacji odmówienia poświadczeniu tego wyciągu waloru dokumentu urzędowego Sąd w oparciu o zasadę swobody oceny materiału dowodowego uznałby go za wiarygodny dokument prywatny w oparciu o całokształt zgromadzonego w niniejszej sprawie materiału dowodowego.

Znamiennym jest również, że pozwani reprezentowani przez profesjonalnego pełnomocnika będącego radcą prawnym pomimo zgłaszanych wątpliwości dotyczących wiarygodności ww. odpisu nie skorzystali z przewidzianej w art. 129 § 4 k.p.c. możliwości wystąpienia z wnioskiem o zobowiązanie powoda do przedłożenia dokumentu w oryginale, co prowadzi do uzasadnionego przypuszczenia, że podniesienie zarzutu w tym przedmiocie było jedynie elementem taktyki procesowej polegającej na kwestionowaniu większości twierdzeń strony przeciwnej.

Również koszty pożyczki przewidziane w umowie w ocenie Sądu nie stanowią klauzul niedozwolonych (abuzywnych). Na koszt pożyczki składały się: prowizja z tytułu udzielenia pożyczki w kwocie 6.760,00 zł, odsetki w łącznej kwocie 30.682,17 zł, opłata za wypłatę pożyczki w kwocie 9,58 zł, opłata za przelew składki ubezpieczeniowej w kwocie 30,63 zł oraz koszt zabezpieczenia w kwocie 10.418,49 zł.

Podkreślić należy, że prowizja jest elementem całkowitego kosztu kredytu, co wprost wynika z treści art. 5 ust. 6 lit. a ustawy o kredycie konsumenckim z dnia 12 maja 2011 r. Pożyczkodawca jest uprawniony do pobierania opłat i prowizji pod warunkiem, iż są one wliczone w całkowity koszt kredytu i nie przekraczają wynikających z ustawy o kredycie konsumenckim prawa limitów kosztów pozaodsetkowych.

Przewidziane w zawartej z R. K. umowie pozaodsetkowe koszty pożyczki mieszczą się w ustawowym limicie przewidzianym przez ustawodawcę w art. 36 a ustawy o kredycie konsumenckim z dnia 12 maja 2011 r.

Zgodnie z ww. przytoczonym przepisem Maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu oblicza się według wzoru:

w którym poszczególne symbole oznaczają:

MPKK - maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu,

K - całkowitą kwotę kredytu,

n - okres spłaty wyrażony w dniach,

R - liczbę dni w roku.

Zgodnie z tym wzorem w niniejszej sprawie pozaodsetkowe koszty kredytu nie mogłyby przekroczyć kwoty 81.185,93 zł, przyjmując, że całkowita kwota pożyczki wynosiła 25.018,25 zł, okres spłaty wyrażony w dniach - 3644 dni, a liczba dni w roku – 365. W umowie pożyczki którą zawarł poprzednik prawny pozwanych limit ten nie został przekroczony, ponieważ koszt pożyczki bez uwzględnienia odsetek wynosił 17.218,70 zł. Skoro koszty umowy nie przekraczają granicy wyznaczonej przez ustawodawcę dla pozaodsetkowych kosztów kredytu, brak jest podstaw do uznania postanowień o kosztach pożyczki za sprzeczne z prawem i nieważne. Wskazać należy, że strony mogą dowolnie kształtować stosunki prawne byleby nie były one sprzeczne z właściwością zobowiązania, ustawą i zasadami współzycia społecznego. Brak podstaw do uznania za sprzeczne z zasadami współzycia społecznego postanowień umownych, które same w sobie stanowią realizację wyraźnych unormowań prawnych. Wbrew zatem zarzutom pozwanych umowa pożyczki nie jest nieważna, ponieważ nie jest sprzeczna ani z prawem ani z zasadami współzycia społecznego (art. 58 § 1 i 2 k.c.).

Pożyczkobiorca zawarł umowę pożyczki w ramach swobody kontraktowej. Znał treść swojego zobowiązania, w szczególności jego wysokość i termin jego spłaty. Brak jest zatem podstaw do uznawania, aby do zawarcia umowy pożyczki doszło w okolicznościach mogących sugerować abuzywność tej umowy (również w świetle zeznań złożonych przez M. K. w sprawie I C 419/20).

Podniesiona przez pozwaną J. K. okoliczność ewentualnego braku zdolności kredytowej spadkodawcy nie miała znaczenia wobec faktu, że umowa pożyczki stanowiącej kredyt konsumencki została skutecznie zawarta. Brak zdolności kredytowej nie zwalnia pożyczkobiorcy z obowiązku spłaty pożyczki. Sąd w niniejszym postępowaniu nie mógł wziąć pod uwagę również niewiedzy ww. pozwanej o istnieniu długu spadkowego, ponieważ zarzut ten może być podniesiony jedynie we wniosku o uchylenie się od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia spadkowego, który nie został przez pozwaną złożony.

Reasumując, żaden z wyżej przedstawionych zarzutów podniesionych przez pozwanych nie okazał się trafny, dlatego powództwo zasługiwało na uwzględnienie co do zasady. Sąd przychylił się jednakże do zarzutu kwestionującego wysokość kwoty dochodzonej pozwem.

Jako wysokość pozostałego do spłaty kapitału pożyczki powód wskazał 38.972,75 zł. W punktach 21 i 23 umowy pożyczki (kredyt konsumencki) Nr (...) zastrzeżono, że roczna stopa oprocentowania zadłużenia przeterminowanego wynosiła dwukrotność sumy stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych, które to odsetki miały być pobierane od niespłaconego w całości lub w części kapitału, a od dnia wniesienia powództwa od

całości zadłużenia. Pozwani zostali wezwani do uregulowania wierzytelności na rzecz powoda w dniu 12 lipca 2021 r. i w ocenie Sądu to od tego dnia powód miał prawo domagać się od niej odsetek od niezapłaconej kwoty.

Zgodnie z obliczeniami Sądu dokonanymi przy pomocy Kalkulatora odsetek maksymalnych kwota odsetek należnych od kwoty 38.972,75 zł od dnia wymagalności roszczenia wobec pozwanych (12 lipca 2021 r.) do dnia poprzedzającego wniesienie pozwu (12 września 2021 r.) wynosi 729,48 zł.

W związku z powyższym Sąd na podstawie art. 720 § 1 k.c. zasądził od pozwanych na rzecz powoda kwotę 39.702,23 zł (38.972,75 zł + 729,48 zł) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 13 września 2021 r. do dnia zapłaty, zaś w pozostałej części powództwo oddalił, o czym orzeczono w punktach 1 i 2.

Sąd miał również na uwadze dyspozycję art. 1031 § 2 zd. 1 k.c., zgodnie z którym w razie przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza spadkobierca ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe tylko do wartości ustalonego w wykazie inwentarza albo spisie inwentarza stanu czynnego spadku. W niniejszej sprawie wszyscy pozwani nabyli spadek po R. K. z dobrodziejstwem inwentarza, w związku z czym Sąd w punkcie 3. w trybie art. 319 k.p.c. zastrzegł im prawo powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego zasądzonego od nich świadczenia pieniężnego na ograniczenie odpowiedzialności do wartości czynnego spadku po wyżej wskazanym spadkodawcy.

O kosztach procesu Sąd rozstrzygnął w punkcie 4. na podstawie art. 100 k.p.c., orzekając o wzajemnym zniesieniu kosztów procesu.

Pozwani przegrali sprawę w 79 %, a powód poniósł koszty postępowania w łącznej wysokości 7.920 zł, na które składały się:

- 2.503 zł tytułem opłaty od pozwu;
- 5400 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego ustaloną na podstawie § 2 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800);
- 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Pozwani powinni zatem zwrócić powodowi kwotę 6.256,80 zł (79 % x 7.920 zł).

Pozwani, którzy wygrali sprawę w 21 % ponieśli jednakże koszty zastępstwa procesowego w kwocie 5400 zł, więc powód powinien im zwrócić kwotę 1.134 zł.

Według ogólnej zasady należałoby zatem zasądzić od pozwanych na rzecz powoda kwotę 5.119,80 zł (6.256,80 zł – 1.134 zł). Uiszczenie przez pozwanych wyżej wskazanej kwoty byłoby jednakże dla nich zbyt obciążające z uwagi na ich trudną sytuację majątkową. Jak wskazano we wcześniejszej części uzasadnienia, wszyscy pozwani uzyskują niewysokie dochody, które praktycznie w całości przeznaczane są na koszty bieżącego utrzymania. Ponadto pozwani A. F. (1), K. F., M. F. (2) i S. F. są małoletni.

Jednocześnie Sąd nie zasądził od powoda na rzecz pozwanych poniesionych przez nich kosztów, ponieważ roszczenie powoda zostało nieuwzględnione w nieznaczącej części.

sędzia Danuta Kozikowska